

Filosofia de la història

Codi: 100302
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OB	3	1

Professor de contacte

Nom: Gerard Vilar Roca

Correu electrònic: Gerard.Vilar@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Poder llegir textos filosòfics en llengua anglesa.

Objectius

La filosofia de la història és una disciplina filosòfica que neix amb la modernitat, amb les crisis de l'època de les Revolucions Americana y Francesa, de la Revolució industrial y de la reacció romàntica a la Il·lustració. Més de dos segles després, en una greu crisi civilitzatòria com la que patim en el present, la filosofia de la història ha après moltes coses, però segueix essent un mode de pensar crític en les crisis contra les crisis, de pensar el present plantejant grans qüestions lligades al sentit de la història i la capacitat dels humans per a controlar el seu destí.

Els objectius específics de l'assignatura són els següents:

1. La comprensió dels principals problemes de la disciplina
2. El coneixement dels principals enfocaments teòrics en el tractament d'aquests problemes
3. La familiarització amb els principals textos i discursos de la tradició des de Kant fins al present
4. Conèixer el vocabulari i l'argumentari desplegat en el passat
5. Establir un diàleg entre els textos i idees de la tradició i el present com a història
6. Cultivar el sentit de la història en l'alumne com a element central de la comprensió dels problemes social y culturals
7. Cultivar les capacitats i les habilitats per a la narració en l'alumne

Competències

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Reconèixer les implicacions filosòfiques del coneixement científic
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Situar les idees i els arguments filosòfics més representatius d'una època en el seu rerefons històric i relacionar els autors més rellevants de cada època en qualsevol de les disciplines filosòfiques.
- Utilitzar la simbologia i els procediments de les ciències formals en l'anàlisi i la construcció d'arguments.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar casos històrics de fets científics.
2. Aplicar el rigor filosòfic en un text escrit seguint els estàndards internacionals de qualitat.
3. Assenyalar i resumir el contingut filosòfic comú a diverses manifestacions de diferents àmbits de la cultura.
4. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
5. Construir arguments filosòfics amb rigor.
6. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari
7. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
8. Distingir i contrastar textos representatius dels principals gèneres de la literatura filosòfica.
9. Documentar un tema filosòfic i contrastar-ne les fonts.
10. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional.
11. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
12. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
13. Explicar aspectes de la història de la ciència utilitzant la terminologia pròpia de la disciplina.
14. Explicar la importància filosòfica de la ciència contemporània i el seu àmbit d'aplicació.
15. Expressar-se en la llengua estudiada, oralment i per escrit, utilitzant el vocabulari i la gramàtica de manera adequada.
16. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
17. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema
18. Indicar i discutir les principals característiques del pensament definitori d'una època, emmarcant-les en el context.
19. Llegir comprensivament textos filosòfics de la història de la filosofia.
20. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
21. Participar en debats sobre qüestions filosòfiques respectant les opinions dels altres participants
22. Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
23. Relacionar diversos ordres d'idees incloses en els debats filosòfics actuals.
24. Relacionar diversos ordres que es poden descobrir entre les idees filosòfiques de diferents autors i moments històrics.
25. Relacionar els elements i factors que intervenen en el desenvolupament dels processos científics
26. Resoldre problemes de manera autònoma.
27. Resumir els temes i els arguments exposats en un debat filosòfic clàssic.

Continguts

El temari s'estructura en una sèrie d'autors fonamentals per a l'argumentari y el lèxic, que seran treballats segons l'ordre i les combinacions següents:

1. Temps i Historia - Kant, Schopenhauer i Benjamin
2. Modernitat: Esplendor del concepte de progrés - Hegel i Marx
3. La lluita pel reconeixement - Hegel i Honneth
4. El malestar en la cultura: Freud
5. Postmodernitat: l'eclipsi del futur - Lyotard, Fukuyama
6. Transhumanisme i posthumanisme: Haraway i Braidotti
7. El xoc de civilitzacions: Huntington
8. La nostàlgia del comunisme: Badiou i Rancière
9. Acceleració: Rosa
9. Posdemocràcia, postpolítica i agonística: Mouffe

Metodologia

La metodologia docent té tres fronts de treball:

1. Classe teòrica. El programa està configurat segons un calendari. Cada dia el professor presentarà un tema que els alumnes hauran d'haver preparat. La sessió funcionarà a partir d'una presentació electrònica amb conceptes i textos i inclourà la discussió amb els alumnes.
2. Tutories individualitzades o en grups petits, fetes per l'equip docent a les hores d'atenció.
3. Elaboració d'itineraris personalitzats pel treball autònom de l'alumne.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes	45	1,8	1, 3, 5, 7, 8, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25
Tipus: Supervisades			
Tutories i elaboració d'itineraris personals	26	1,04	3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 27
Tipus: Autònomes			
Treballs a casa	71,5	2,86	1, 2, 8, 9, 10, 11, 17, 19, 20, 23, 24, 26, 27

Avaluació

L'avaluació es farà sobre dos elements:

- A) Tres exàmens sobre la matèria explicada i discutida a classe.

B) Assistència i participació a classe, i a tutories si escau.

Els exàmens constaran d'un comentari (6 punts) i dues preguntes (2+2 punts). La matèria cada examen serà la que s'haurà donat a classe abans de la data establerta per realitzar-lo, i ja no entrarà explícitament en els exàmens posteriors. No es podran usar apunts ni altres materials durant els exàmens.

Data del primer examen: dimarts 17 d'octubre de 2017

Data del segon examen: dimarts 21 de novembre de 2017

Data del tercer examen: dimarts 9 de gener de 2018

Data de la reavaluació: la que indiqui el deganat en el seu moment. Per a accedir a aquesta prova cal haver-se presentat a les tres anteriors. Qui no es presenti a un dels tres exàmens haurà de consultar amb el professor les condicions d'una possible reavaluació.

Els criteris d'avaluació seran:

1. La selecció correcta dels temes a tractar a l'hora de plantejar els problemes de la filosofia de la història;
2. La claredat argumentativa;
3. La utilització adient del vocabulari vinculat a l'assignatura;
4. La manifestació de la comprensió dels continguts proposats a les classes;
5. La manifestació de la comprensió dels continguts de les lectures obligatòries;
6. La correcció de l'estil d'escriptura;
7. La capacitat de discussió a classe amb el grup i amb els textos.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmens	75 %	7,5	0,3	1, 2, 5, 8, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 23, 25
Presència i participació a classe	25 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27

Bibliografia

Textos Bàsics del curs són seleccions de les obres següents:

Kant, Textos sobre filosofia de la història

Hegel, La Fenomenologia de l'Esperit; Lliçons sobre la Filosofia de la història

Marx, Manuscrits de París; Manifest Comunista; Introducció a la CEP

Freud, El malestar en la cultura

Benjamin, Tesis sobre la filosofia de la història

Liotard, Textos sobre la postmodernitat

Fukuyama, La fi de la història i el darrer home

Donna Haraway, Manifestos

Braidotti, Posthumanisme

Honneth, Menyspreu i reconeixement

Huntington, El xoc de civilitzacions

Badiou y Rancière, Textos sobre el socialisme i el comunisme

Hartmut Rosa, Acceleració i alienació

Chantal Mouffe, Agonística

El manual de referència per al curs és:

Lemon, M.C., Philosophy of History: A Guide for Students, 2003

Altres textos importants

Condorcet, Esbós d'un retaule històric del progrés

Collingwood, La idea de la Història

Danto, Historia i narració

Dray, Laws and Explanation in History

Hempel, The Function of General Laws in History

Herder, Encara una filosofia de la història de la humanitat

Popper, La misèria de l'historicisme

Altres obres

Atkinson, R.F., Knowledge and Explanation in History, 1989

Burns, R., Philosophies of History: from Elightenment to Post-modernity, 2000

Cruz, M., La filosofía de la historia, 2008

Day, M., The Philosophy of History, 2008

Mate, R. (ed.), Filosofía de la historia, 1993

Walsh, W. Introducción a la filosofía de la historia, 1968

Els principals materials de lectura obligatòria per al curs y una bibliografia completa estan penjats a la web del professor:<http://www.grau.esteticauab.org/>